

DE GIDS VOOR OUDERS

HELPEN BIJ HUISWERK

De leerstof van taal en wiskunde uit de
basisschool eenvoudig uitgelegd

INHOUD

TAAL

TAALSYSTEMATIEK	9
1. Klanken	9
2. Woorden	11
3. Zinnen	16
4. Teksten	19
5. Betekenissen	19
SPELLING	21
1. Klinkers	21
2. Medeklinkers	21
3. Samenstellingen	22
4. Werkwoorden	24
5. Naamwoorden	27
6. Hoofdletters	31
7. Leestekens	32
8. Afkortingen	36

WISKUNDE

GETALLENKENNIS	39
1. Natuurlijke getallen	39
2. Breuken	42
3. Kommagetallen	46
4. Procenten	47
5. Negatieve getallen	49
6. Delers en veelvouden	49
7. Het Romeinse talstelsel	51
8. Getallen afronden	52
9. Tabellen, grafieken en diagrammen	52
10. Verhoudingen	55

BEWERKINGEN	56
1. Rekenen met natuurlijke getallen	56
2. Rekenen met breuken	66
3. Rekenen met kommagetallen	67
4. Cijferrekenen	72
5. Volgorde van bewerkingen	82
MEETKUNDE	84
1. Ruimtelijke oriëntatie	84
2. Punten en lijnen	86
3. Hoeken	88
4. Vlakke figuren	90
5. Ruimtefiguren	95
6. Meetkundige relaties	97
7. Gelijkvormigheid en gelijkheid	101
MATEN EN GEWICHTEN	103
1. Lengte	103
2. Oppervlakte	107
3. Inhoud	112
4. Volume	112
5. Massa	114
6. Temperatuur	115
7. Snelheid	116
8. De euro	117
9. De tijd	118
10. Hoeken meten	120
11. Schaalberekening	121
TOEPASSINGEN	122
1. Korting	122
2. Winst en verlies	123
3. Kapitaal en interest	123
Register	125

WOORD VOORAF

Hoe zit dat nu weer in elkaar? Is dat een vraag die ook in jouw hoofd opkomt wanneer je kind of je kleinkind uitleg vraagt in verband met een taal- of wiskundeoefening? Dan is dit boek het ideale hulpmiddel. Het frist immers je geheugen op wat schoolkennis betreft en stelt je in staat om kinderen vlot te helpen met hun huiswerk.

Dit boek is een kennisboek, geen oefenboek! Het is een handige gids waarin je kunt opzoeken hoe je bepaalde wiskunde- of taalproblemen aanpakt. De inhoud van dit boek is gebaseerd op de meest gebruikte methoden van het basisonderwijs.

Laat ze maar komen met vragen over werkwoordspelling, oppervlakteberekening, cijferrekenen, lengtematen... Met dit boek wordt huiswerk maken een simpele opdracht, voor groot en klein!

Taal

1 | TAAL- SYSTEMATIEK

1 KLANKEN

Klanken en letters

Een klank is wat je hoort. Een letter is een teken dat je schrijft om één of soms meerdere klanken uit de gesproken taal weer te geven. De letters die in een taal gebruikt worden, vormen samen het alfabet van die taal.

Klinkers

Klinkers of vocalen zijn spraakklanken waarbij de lucht ongehinderd door de mond naar buiten komt, dus zonder ruis- of plofgeluiden.

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen gedekte klinkers en ongedekte klinkers:

- De **gedekte klinkers** zijn a, e, o, u, i en komen bijna alleen voor in gesloten lettergrepen (lettergrepen die eindigen op een medeklinker). Je spreekt ze kort uit en daarom worden ze ook wel ‘korte klinkers’ genoemd.

- De **ongedekte of vrije klinkers** zijn aa, ee, oo, uu, ie, eu, oe en kunnen zowel in gesloten lettergrepen als in open lettergrepen voorkomen. Je spreekt ze lang uit en daarom worden ze ook wel ‘lange klinkers’ genoemd.

Medeklinkers

Medeklinkers of consonanten zijn spraakklanken waarbij de uitstromende lucht gehinderd wordt. De medeklinkers zijn b, c, d, f, g, h, j, k, l, m, n, p, q, r, s, t, v, w, x, z en bepaalde combinaties daarvan (ng, sj, ch, th...).

Afhankelijk van de manier waarop ze gevormd worden, onderscheidt men wrijf-, plof-, neus-, vloeï- en glijklanken. Vervolgens kun je die nog eens onderverdelen in stemloze medeklinkers (stembanden trillen niet mee) en stemhebbende medeklinkers (stembanden trillen wel mee).

- Wrijfklanken: f, s, ch en h (stemloos) + v, z en g (stemhebbend)
- Plofklanken: p, t, k (stemloos) + b en d (stemhebbend)
- Neusklanken: m, n en ng (stemhebbend)
- Vloeïklanken: l en r (stemhebbend)
- Glijklanken: j en w (stemhebbend)

De letter y kan zowel als klinker of als medeklinker beschouwd worden, afhankelijk van het woord waarin hij voorkomt.

- Als klinker → baby, symbool
- Als medeklinker → yoga, yoghurt

Tweeklanken of tweetekenklanken

Een tweeklank of diftong is een samengestelde ongelijkmatige spraakklank waarbij je van een klinker overgaat op een andere klinker, een j of een w. Onze taal kent de volgende tweeklanken: aai, ooi, oei, ei, ij, ui, ieu, eeu, ou, au.

Rijmwoorden

Rijm is gelijkheid van klank in verzen en woordgroepen. Er zijn twee soorten rijm:

- De meest bekende vorm is het **eindrijm**.
Bijvoorbeeld: paraplu – dagmenu, renpaard – stoppelbaard
- Een andere vorm is het **beginrijm** (of alliteratie).
Bijvoorbeeld: schots – scheef, dik – dun, bont – blauw

2 WOORDEN

Lettergrepen

Bij het uitspreken van woorden kun je horen dat er woorden zijn die uit meerdere stukjes bestaan (*bijvoorbeeld ka – na – rie*) en dat er woorden zijn die uit één stuk bestaan (*bijvoorbeeld hoofd*). De stukjes waarin een woord verdeeld kan worden, noemen we lettergrepen. Er zijn twee soorten lettergrepen:

- Een **open lettergreep** eindigt op een klinker.
Bijvoorbeeld: ka – mer, o – ver – groot – va – der
- Een **gesloten lettergreep** eindigt op een medeklinker.
Bijvoorbeeld ka – mer, o – ver – groot – va – der

Lidwoorden

Een lidwoord is een woord dat altijd bij een zelfstandig naamwoord staat. Het Nederlands kent drie lidwoorden: **de**, **het** ('t) en **een** ('n). Ze staan altijd links van het zelfstandig naamwoord.

Bijvoorbeeld: het paard, de toren, een hond, de meisjes

Soms staan er één of meer woorden tussen het lidwoord en het zelfstandig naamwoord.

Bijvoorbeeld: het oude paard, de hoge toren, een erg brave hond

Wiskunde

1 | GETALLEN- KENNIS

1 NATUURLIJKE GETALLEN

Wat zijn natuurlijke getallen?

Een natuurlijk getal is een getal dat 'natuurlijkerwijze' gebruikt wordt bij het tellen. Natuurlijke getallen zijn dus alle gehele (zonder komma), positieve getallen: 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6...

Een natuurlijk getal bestaat uit eenheden (E), tientallen (T), honderdtallen (H), duizendtallen (D), tienduizendtallen (TD), honderdduizendtallen (HD), miljoentallen (M)...

Bijvoorbeeld:

Het getal 4516 bestaat uit

4D = 4 duizendtallen = 4000

5H = 5 honderdtallen = 500

1T = 1 tiental = 10

6E = 6 eenheden = 6

Natuurlijke getallen kun je weergeven in de volgende tabel.

M	HD	TD	D	H	T	E	je leest	je schrijft
					5	4	vierenvijftig	54
				3	6	8	driehonderdachtenzestig	368
			4	5	1	6	vierduizend vijfhonderdzestien	4516
		1	2	3	0	5	twalfduizend driehonderdenvijf	12 305
	4	2	8	6	0	0	vierhonderdachtentwintigduizend zeshonderd	428 600
2	8	8	0	0	0	0	twee miljoen achthonderdtachtigduizend	2 880 000

Getallen ordenen

Getallen kun je ordenen op een **getallenas**. Dat is een lijn waarbij de streepjes de plaats van de getallen op die lijn aanduiden. Ze kunnen beginnen bij 0, maar dat hoeft helemaal niet!

Je kunt getallen ook ordenen aan de hand van de tekens < (is kleiner dan) en > (is groter dan).

Bijvoorbeeld: $79 > 75 \rightarrow 79$ 'is groter dan' 75

Hoe kun je onthouden wat welk teken wil zeggen?

In de letter K van het woord kleiner zit het 'is kleiner dan'-teken verborgen:

Kleiner

Of vergelijk de tekens met het bekje van een vogel. Het vogeltje eet altijd het grootste getal op!

$$\begin{array}{ccc} 50 & \text{vogel} & 84 \\ 50 & < & 84 \end{array}$$

$$\begin{array}{ccc} 80 & \text{vogel} & 62 \\ 80 & > & 62 \end{array}$$

Even en oneven getallen

Een even getal is altijd deelbaar door 2 en eindigt op 0, 2, 4, 6 of 8.

Bijvoorbeeld: 14 – 284 – 3220

Een oneven getal is niet deelbaar door 2 en eindigt op 1, 3, 5, 7 of 9.

Bijvoorbeeld: 13 – 117 – 2359

Priemgetallen

Een priemgetal is een natuurlijk getal groter dan 1 dat slechts twee natuurlijke getallen als deler heeft, namelijk 1 en zichzelf.

Bijvoorbeeld 2, 3, 5, 7, 11, 13, 17, 19, 23, 29, ...

Getallen herstructureren of splitsen

Een getal herstructureren of splitsen wil zeggen dat je de waarde van het getal op een andere manier noteert. Je gaat het getal ‘bewerken’. Het splitsen van getallen kan een handig hulpmiddel zijn bij hoofdrekenen! Dit splitsen moet snel en automatisch gaan.

Bijvoorbeeld:

